
Раман Кудраўцаў

...імя тваё, Беларусь –
паўсюль і заўсёды...

Клёны ў тумане

Абразкі

Газеты і пантофлі

Я ў пакоі, я проста ляжу на канапе і гляджу ў вакно. Маё вакно самае звычайнае. Напалову яно складаецца з неба, а ніжэй — мноства шыбаў суседняга дома. У ім, у тым доме, напэўна, ёсьць такія ж сумныя вокны, як і мае. Я ўпэўнены – шмат хто зазірае з іх у маё вакно. А я гляджу ў бяглае, па-восеньску беднае на фарбы неба. Час ад часу ў верхняй палове шкла зьяўляецца хмара. Яна займае сабою неба, чапляе сваім тоўстым непаваротлівым бокам дом, вокны якога глядзяць у маё вакно. Мне робіцца сумна. Сумна ляжаць на канапе, сумна што-небудзь рабіць і думаць пра што-небудзь, але я ведаю: калі падысьці да вакна бліжэй, я напэўна штосьці ўбачу ў двары...

Там між дамамі ляжыць дарога, па ёй сьпяшаюць людзі, многіх я нават пазнаю. Ёсьць яшчэ дзеці. Яны павісьлі галовамі ўніз на лесьвіцы, што прагнула сваю сьпіну, як заспаны кот. Яны штосьці крычаць, яны так гуляюць. Ля дарогі малое сьпявае пра доджык і восень. Хмара, якая зачэпілася за антэны, гатовая расплакацца. Перавальваючыся праз дахі, яна не стрымалася і кінула некалькі кропляў. І адразу ж праз форткі маці ўстрыможана клічуць сваіх дзяцей дамоў. А за вакном па-ранейшаму сьпяшаюць некуды людзі, недаверліва ўзіраючыся ў неба, што ўхутала ў шэрань дахі дамоў. Нехта ўжо дастаў парасон. Толькі вецер бестурботна блукае па вуліцах, гуляючы з апалым лісьцём.

Я люблю додж. Асабліва восеньскі.

Некалькі буйных кропляў ручаінкамі пабеглі па шыбіне майго вакна, саскочылі на падваконьне і ўпалі ў растрыможанае ветрам лісьцё. Пад паветку ў суседнім доме схаваўся мой знаёмы. Ён таксама глядзіць скрозь додж у мой бок. Можа быць, ён бачыць мяне... Я думаю: дзіўны ён – гэты аматар дажджу. Цікава, пра што ён цяпер думае, па той бок дажджу, узіраючыся наперад скрозь кроплі, што падаюць з неба. Ён, пэўна, думае: «Хто гэта там у вакне? Здаецца, я ведаю яго. Падыду да ягонага пад'езду, можа, ён пазнае мяне і таксама выйдзе, каб павітацца, паразмаўляць...»

А я стаю каля мокрага вакна і думаю: «Што робіць гэты вар'ят: у такі додж ён выходзіць з-пад паветкі і мокне. Я і не падумаў бы выйсьці, а ён скача праз лужыны, перабягае праз двор. Зрэшты, што мне да яго: я лепш буду глядзець на додж». Мне падабаецца, што кроплі стукаюць усё часьцей і часьцей, вакно цалкам пакрываецца ручаінамі і здаецца, што ўсе вокны пачалі плакаць. Тады падаецца, што ўся вуліца захлынулася ў журбе і цяпер яна адзінока ляжыць паміж дамамі, а зверху на яе пазіраюць самотныя твары. Толькі нейкі вар'ят, які любіць глядзець скрозь ручаінкі вады, ідзе без парасона па двары, паглядаючы на чародку размытых вадою, быццам намалёваных акварэллю, клёнаў. Яны стаяць у сваіх прамоклых восеньскіх бальных строях, і іх жоўтае лісьцё разам з дажджом спывае ўздоўж бардзюраў.

Мне абрыдла ўжо і хмара, і грукат кропляў, што блукае па маім пакоі. Мне чамусьці пачынае здавацца, што сёньня я атрымаю ліст. Так, я бачыў паштальёна. Ён яшчэ да дажджу зайшоў у наш пад'езд. Мне здаецца нават, што я чуў, як падаў ліст у скрынку з нумарком маёй кватэры. Трэба пайсьці і дастаць яго. А потым з нецярпеньнем у пальцах раскрыць канверт і, усьміхнуўшыся знаёмаму почырку, прачытаць колькі радкоў. Узяць асадку, сесьці ва ўтульны фатэль і пад крокі кропляў напісаць адказ. Усё. Іду.

Я адчыніў дзьверы. Насустрач падымаўся мой знаёмы. Ужо ў пантофлях і з газетаю ў руках. А мяне – чакае ліст з яркімі маркамі!

Не... таксама толькі газета. Расчаравана шлёпаючы пантофлямі па бетонных прыступках, вяртаюся назад. Дзьверы ў кватэру замкнутыя. Спрацаваў замок. А ў кішэні – толькі ключ ад паштовае скрынкі. Ключ

ад кватэры застаўся ў кватэры. Давялося пайсьці да свайго знаёмага ў пантофлях і з газетай у руцэ.

Ён убачыў мяне і засьмяяўся: «Якое супадзеньне!»

Туман

Мне падабаюцца восеньскія раніцы ў буднія дні – трохкі шэрыя, але са стракатымі плямамі клёнаў у тумане. На вуліцах ні душы. Толькі ўсхліпваюць пад нагамі ўчорашнія лужыны. І раптам наперадзе, у белым мроіве, парачка закаханых...

Мне падабаецца разумець, што яшчэ зусім рана і можна драмаць у ложку, а не ісьці некуды. Я хачу адчуваць мяккую прахалоду вакол сябе і бачыць застылы горад, які па першыя паверхі патанае ў тумане.

Імя Радзімы

Што ў імені тваім – Беларусь? У імені тваім – восеньскі лес, роўныя шэрагі бронзавых хвояў, і самотны, разьвітальны крык журавоў над імі. Імя тваё агромністым пурпуровым шарам сьвеціць у нябёсах, і падае цяплом на азёры. Тваё імя чуецца ў скрыпе зімы пад нагамі. Яно ў агнях гораду, што сыходзяць у ноч, яно ў сьвятле ліхтароў, прасеяным скрозь сьняжынкі, што апускаюцца долу. Яно ў выпадковым «Дзень добры», і ў кубку гарачай гарбаты ў халодны адзінокі вечар.

Яно ў растаючых ледзяшах, што падаюць звонкімі кроплямі з шэрых вясновых дахаў. У імені тваім мне чуецца лета з нястрымным пахам сасновай смалы і палыну. У ім твае белыя воблакі, што плывуць у азёрах і рэках. І ледзяны вецер, які цалуе марозам вокны зімой. Імя тваё ў жоўтым кляновым лісточку – апошнім, трапяткім – на сырой голай галінцы восені.

Так, імя тваё і зіма, і вясна, і лета, і восень. Яно паўсюль і заўсёды...

У імені тваім восем літараў...

